

Face of War. In *War in Ukraine. Media and Emotions* (pp. 205-221). Cham: Springer Nature Switzerland.

2. Brookfield, S. D. (2011). *Teaching for critical thinking: Tools and techniques to help students question their assumptions*. John Wiley & Sons.

3. Cook, B. (2024). Teaching war histories to students with personal experiences of warfare. *Agora*, 59(1), 38-40.

4. Rudolph, J., & Tan, S. (2022). The war in Ukraine as an opportunity to teach critical thinking. *Journal of Applied Learning and Teaching*, 5(1), 165-173.

5. Vorbrugg, A., & Bluwstein, J. (2022). Making sense of (the Russian war in) Ukraine: On the politics of knowledge and expertise. *Political geography*, 98, 102700.

РОДИЛЬНА ОБРЯДОВІСТЬ ЯК МАРКЕР УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Солошенко Олена Михайлівна

доцент кафедри теорії і методики викладання суспільно-правових

дисциплін ХНПУ імені Г.С.Сковороди

кандидат історичних наук, доцент, e-mail: soloshenkoelena@hnpu.edu.ua

Шкуропадська Інна Сергіївна

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

факультету історії і права ХНПУ імені Г.С. Сковороди

e-mail: innaq140102@gmail.com

Провідне значення для утвердження національної самосвідомості та визначення ідентичності мають народні звичаї та традиції. Сімейна обрядовість є тим компонентом традиційної культури, який виступає маркером етнічної іден-

тичності. Вона є втіленням багатовікового досвіду, життєвої мудрості та національної самобутності українського народу.

Традиції та звичаї відіграють важливу роль та супроводжують українців на кожному етапі життя. Серед усього спектру родинної обрядовості однією із найважливіших для маркування специфіки української ідентичності виступає родильна обрядовість, оскільки це не тільки народження нової людини, а і продовження роду, залучення її до родинного кола.

Традиції народження дитини в Україні сягають давніх часів і поділяються на три цикли: передродовий власне родильний та післяродовий, кожен з яких втілює знання поколінь, норми, символи, етичні та моральні цінності. Наприклад, обряди та звичаї післяродового циклу спрямовані на охорону матері і новонародженого від «злих сил», «забезпечення» дитині міцного здоров'я та щасливої долі, на прилучення новонародженого до родини та громади - можемо віднести до складових маркування української ідентичності.

Одразу після народження дитину купали. Це було зумовлено гігієнічними потребами та доцільністю, за звичаями, захисту новонародженого від злих сил. Вода в народних уявленнях була символом сили, чистоти та здоров'я. Першу купіль супроводжували магичні дії. У воду вкидали освячене зілля (рум'янок, любисток), вливали освячену воду (проти нечистої сили), вкидали монети (для багатства), клали хліб (щоб дитина «при хлібі була»). У купіль дівчинки, крім цього, вливали мед і клали квіти (щоб була солодкою, як мед, та гарною, як квітка).

Скупану дитину обсушували перед палаючою піччю. Це було пов'язано з давнім звичаєм прилучення новонародженого до домашнього вогнища та роду [2, с.352]. Вугілок або глина з печі виконували охоронну функцію: їх клали під подушку або у мішечок і прив'язували до ручки немовля. Таки чином, поширювалась захисна сила оселі та роду.

Залучення до громади відбувалось, зокрема, відвідуванням породіллі заміжніми жінками з родини, сусідками, подругами, які допомагали діями та порадами молодій матері, вітали та пригощали продуктами: яйцями, молоком,

сиром та іншими. В різних регіонах України цей звичай називався «родини», «одвідки», «радосник» [3, с.65].

Неодмінним його елементом було частування. «Окрім традиційних страв (каші, калачів та пиріжків) гостей пригощали горілкою і медом, що «забезпечувало» солодке життя новонародженому» [1, с.106]. Турбота про ближнього, підтримання родинних та добросусідських відносин завжди були характерною ознакою життєвих цінностей українців.

Отже, родильна обрядовість, зокрема традиції післяродового циклу, втілюють звичаї та традиції, які можемо вважати маркером української ідентичності.

Література

1. Борисенко В. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців. К., 2000. 191с.

2. Гонтар Т.О. Сімейні свята, звичаї та обряди в системі духовного відродження України//Науковий вісник НЛТУ України. Львів, 2011. Вип. 21.6. С.350-355.

3. Пахолок С. Звичай гостинності в родильній обрядовості українців західних областей// Етнічна історія народів Європи. Львів, 2008. Вип.25. С.64-70